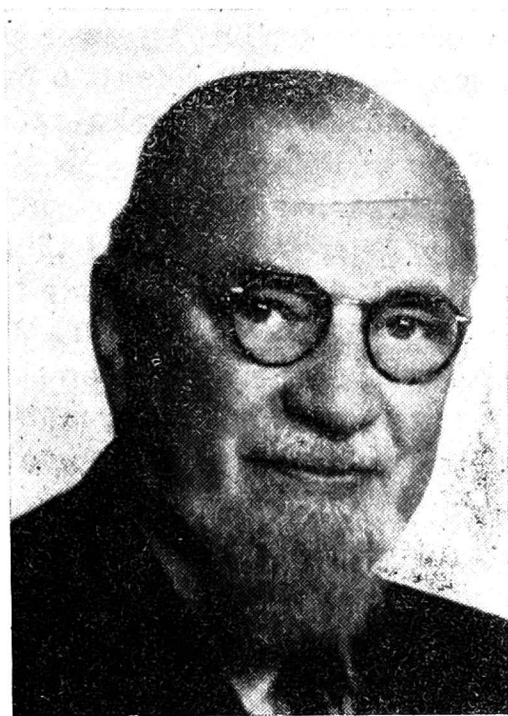

KRONIKA

DR EDWARD KOSTECKI — W 50-LECIE PRACY TWÓRCZEJ W DZIEDZINIE HODOWLI ROŚLIN

Dr Kostecki urodzony 11 maja 1886 r. studia chemiczne odbył na Uniwersytecie we Fryburgu w latach 1905—1907. Zaangażowany w 1907 r. jako chemik-asystent kierownika naukowego firmy nasiennej K. Buszczyński i M. Łążyński w Górcie Narodowej, a później profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, inż. Edmunda Załęskiego, po krótkim okresie pracy zaciągnął pożyczkę od K. Buszczyńskiego i udał się powtórnie do Fryburga, tym razem na studia biologiczne. W 1910 r. zdał doktorat z odznaczeniem, po czym wrócił do Górki Narodowej na stanowisko kierownika laboratorium.

W 1911 r. dr Kostecki został zaangażowany na referenta dodatku miesięcznego „Burak” do „Gazety Rolniczej,” i „Gazety Cukrowniczej”. Jednocześnie objął stanowisko sekretarza Sekcji Nasiennej Centralnego Towarzystwa Rolniczego, którą kierował prof. A. Sempołowski. Sekcja ta zrzeszała hodowców i producentów nasion, których rozmnożenia były kwalifikowane w polu i w laboratorium. Od 1912 r. kierował Sekcją, która rozszerzyła swą działalność, tak że przed pierwszą wojną światową zrzeszała już 120 gospodarstw nasiennych.

Organizowanie polskiego nasiennictwa w latach pierwszego bujnego jego rozwoju — to pierwsza zasługa dr Kosteckiego. Uporządkowanie polskiego rynku nasiennego zabezpieczało z jednej strony interesy hodowców, którzy wytworzyli wartościowy materiał nasienny, z drugiej zaś strony interesy rolników dążących do podniesienia produkcji drogą siewu ulepszonych odmian.

W latach 1912—1915 dr Kostecki wykładał genetykę i hodowlę roślin na kursach rolniczych Mikułowskiego-Pomorskiego, będących zawiązkiem późniejszej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Rozbudzone w Górcie Naro-

dowej zamiłowanie do praktycznej hodowli roślin nie dawało mu jednak spokoju. Niezależnie od pracy organizacyjnej, pedagogicznej i pisarskiej kontynuował prace w hodowli Władysława Mayzla w Brzozówce i brał udział w zakładaniu hodowli „Udycz” na Ukrainie w pow. humańskim.

W 1911 r. uczestniczył jako delegat Centralnego Towarzystwa Rolniczego we Wszechrosyjskim Zjeździe Hodowców Roślin, wygłosił interesujący (opublikowany w „Trudach Biura po Příkladnoj Botanikie”) referat o metodyce doświadczeń polowych i otrzymał zaszczytną nominację na członka rzeczywistego Biura Botaniki Stosowanej Komitetu Naukowego w Petersburgu.

W czasie wojny światowej, odcięty od kraju, kontynuował swą pracę w Udyczu humańskim i podstacji Udycza w Wierchniaczce pod Chrystynówką. Wraz ze zmarłym przed kilku laty Tadeuszem Zaleskim kształcił przy tym młodych praktykantów, jak M. Gąsecka, L. Niewiarowicz, E. Krzyczkowski i T. Machnicki, którzy po powrocie do kraju objęli stanowiska samodzielnych hodowców. Na Ukrainie zostawił dr Kostecki 2 dobrze zorganizowane stacje wraz z materiałem hodowlanym, za co spotkał się z należyтым uznaniem w fachowej literaturze radzieckiej.

Po powrocie do kraju w 1918 r., dr Kostecki wznowił swą działalność reaktywując Sekcję Nasienną Centralnego Towarzystwa Rolniczego przy współpracy inż. W. Zaborskiego na stanowisku kierownika działu roślin rolniczych i dr M. Rożańskiego na analogicznym stanowisku w dziedzinie roślin ogrodniczych. Wkrótce placówka ta zaczęła nabierać coraz większego znaczenia i przekształciła się w Sekcję Centralną do spraw nasiennictwa przy Związku Izb i Organizacji Rolniczych. Działalność jej obejmowała odtąd cały kraj i aktywizowała prawidłowy rozwój nasiennictwa odgrywającego coraz poważniejszą rolę w życiu gospodarczym kraju. Dr Kostecki był kierownikiem Sekcji Centralnej do wybuchu drugiej wojny światowej.

W 1919 r. dr Kostecki zainicjował założenie Związku Polskich Hodowców i Kupców Nasiennych, którego czynnym członkiem zarządu był do 1950 r. W czasie Międzynarodowego Kongresu Rolniczego, odbywającego się w 1925 r. w Warszawie, inicjował także założenie Międzynarodowego Związku Hodowców Roślin Rolniczych. Myśl jego zrealizował prof. E. Schribeaux z Paryża, a dr Kostecki, powołany na członka zarządu tego związku, piastował tę godność aż do wybuchu drugiej wojny światowej.

W 1930 r. w czasie Międzynarodowego Kongresu Rolniczego w Pradze dr Kostecki rzucił myśl utworzenia Międzynarodowego Instytutu Buraczanego. Myśl tę zrealizowali Beaudouin z Tirlemont i Stanisław Humnicki. Dr Kostecki, zaliczony w poczet członków założycieli, brał udział w corocznych zjazdach w Brukseli.

Jednocześnie, w ciągu całego okresu międzywojennego, pracował czynnie jako hodowca w założonej przez siebie firmie hodowlano-nasiennej Udycz. Agendy Udycza rozwijały się i obejmowały kilka stacji, a mianowicie Kwasów (pow. stopnicki) pod bezpośrednim kierunkiem zasłużonego hodowcy Tadeusza Zaleskiego. Dolne (pow. Przeworsk) pod kierownictwem inż. J. Dziedzica, Borsuki i Borszczówka (pow. Krzemieniec) pod kierunkiem inż. W. Bagieńskiego oraz Żerków (pow. Jarocin). Hodowla Udycza dotyczyła owsa, pszenicy ozimej i jarej, buraków cukrowych i pastewnych, traw, koniczyny czerwonej i żyta. Hodowla ta odznaczała się wysokim poziomem i odniosła sporo sukcesów. Podziwiać należy żywotność, aktywność i pomysłowość dr Kosteckiego, który poświęcając dużo czasu Sekcji Centralnej do spraw nasiennictwa, mógł kierować jednocześnie tak rozwiniętą hodowlą.

Po wyzwoleniu Polski, rząd oddał do dyspozycji dr Kosteckiego dla prac hodowlanych Udycza gospodarstwa: Strugi-Skotniki w pow. sochaczewskim, Borów w pow. łowickim i Orłowo w pow. wąbrzeskim. Na warsztatach tych, przeważnie zniszczo-

nych w czasie wojny, dr Kostecki przy współpracy syna swego J. Kosteckiego i Tadeusza Zaleskiego oraz przy pomocy finansowej ze strony państwa, wznowił, a nawet rozszerzył prace Udycza, doprowadzając oddane do jego dyspozycji gospodarstwa do wysokiego poziomu kultury i sprawności.

W ciągu 50 lat pracy dr Kostecki wyhodował szereg odmian, z których w aktualnej rejonizacji występują następujące:

1. Pszenica ozima „Eka”, czerwona ostka o znacznej zimoodporności i dobrej jakości, reagująca dość silnie wyższą plonem na lepsze warunki nawożenia, a nieźle plonująca i w warunkach słabszych.

2. Owsy „Udycz Żółty”, „Udycz Biały” i „Bartek Udycki” (ten ostatni przy współautorstwie J. Kosteckiego), średniowczesne, które oddały już naszemu rolnictwu niemałe usługi.

3. Buraki cukrowe typu wysokocukrowego i normalnego, znane w produkcji.

4. Buraki pastewne Udyckie walcowate żółte i półcukrowe owalne, oraz

5. Koniczyna czerwona „Gloria”.

W sumie dorobek hodowlany dr Kosteckiego jest znaczny i rokrocznie daje odsetki gospodarstwom społecznym i indywidualnym w postaci zwiększonej produkcji na wielu arealach naszego kraju.

Poza pokaźnym dorobkiem organizacyjnym, rzutującym na rozwój hodowli w całym państwie, a nawet na terenie międzynarodowym, i osiągnięciami hodowlanymi, dr Kostecki ma jeszcze dość duży dorobek pisarski, obejmujący około 100 artykułów różnego rodzaju. Artykuły te dotyczą hodowli roślin, nasiennictwa, doświadczeń, fitopatologii, fizjologii, uprawy, nawożenia i ekonomiki rolnej. Dotyczą więc różnych stron produkcji rolnej i jej podstaw przyrodniczych. Dr Kostecki pisze jasno, wplatając i dowcip, czasem ostrzej, w zależności od sytuacji, podejmuje zazwyczaj sprawy aktualne i ogólnie interesujące. Ponieważ posiada dużą wiedzę praktyczną i doświadczenie, a przy tym głęboką kulturę umysłu, opartą na gruntowniejszej wiedzy przyrodniczej i humanistycznej, zdanie jego zawsze brane jest poważnie pod uwagę.

Dr Kostecki został dwukrotnie odznaczony przez władze państwowe za zasługi położone na polu nasiennictwa: w 1929 r. otrzymał Złoty Krzyż Zasługi, a w 1957 r. Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

STEFAN BARBACKI

SPIS ARTYKUŁÓW DR EDWARDA KOSTECKIEGO

1. Izolowanie wysadków matecznych buraka cukrowego. „Gazeta Cukrownicza”. 1910, nr 1, s. 10.
2. O kserofilnych i hygrofilnych odmianach buraka cukrowego. „Gazeta Cukrownicza”. 1910, nr 45, s. 369.
3. Sposób przeprowadzenia doświadczeń porównawczych z odmianami buraków cukrowych w Czechach i u nas. „Gazeta Cukrownicza”. 1911, nr 19, s. 415.
4. Kilka uwag o powstawaniu wola buraczanego. „Gazeta Cukrownicza”. 1911, nr 34, s. 161.
5. Z ogólnych zagadnień współczesnej hodowli nasion. „Gazeta Cukrownicza”, nr nr 38, 40, 41, s. 259, 293, 313.
6. Zużytkowanie wody przez żyto na ziemi piaszczystej. Wg prof. Seelhorst'a. Journal f. Landwirtschaft. „Gazeta Rolnicza”. 1910, s. 233.

7. Badania nad drobnoustrojami gleby. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 483.
8. Głownia naga na jęczmieniu i pszenicy. Nowa choroba jęczmienia. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 500.
9. Jęczmień ozimy. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 617.
10. Nawożenie roli pod oziminę. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 656.
11. O uprawie grochu ozimego. Wg P. Schurig'a. D. Landw. Presse. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 710.
12. Czy należy siał żyto w bardzo suchą rolę? Wg Illustr. landw. Zeitung. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 731.
13. Jak przechowywać na zimę przemarznęte ekendorfery? „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 821.
14. O zawartości kwasów i wytrzymałości na kwasy różnych korzeni. Wg Allgem. Botanische Zeitung. „Gazeta Rolnicza”. 1911, s. 914.
15. Kontrolowanie kopców. „Burak”. 1911, s. 39.
16. Kilka słów o preparowaniu nasion buraków cukrowych przed siewem. „Burak”. 1911, s. 49.
17. Uprawa wysadków buraczanych. Bezpłodność wysadków buraczanych w związku z chorobami korzeni. Wg referatu dr Trzebińskiego. „Burak”. 1911, s. 193.
18. Wobec braku nasion. „Burak”. 1911, s. 218.
19. O warunkach zewnętrznych wpływających na postęp hodowli. „Gazeta Cukrownicza”. 1912, nr 40, s. 261.
20. Listy ze Szwecji. „Gazeta Rolnicza”. 1912, s. 696, 732, 754, 794, 916.
21. Tegoroczne wyniki doświadczeń zbiorowych z odmianami nasion buraczanych (tzw. próby warszawskie). „Burak”. 1912, s. 50.
22. Prawa Mendla na burakach (recenzja z pracy Kajanusa). „Burak”. 1912, s. 132.
23. Kilka słów o tzw. cechach nowonabytych. „Burak”. 1912, s. 139.
24. Pola porównawcze jako punkt wyjścia dla hodowli i ocena jej postępu. „Burak”. 1912, s. 185, 209.
25. K woprosu o metodikie sortownimania. „Trudy biura po przykładnej botanikie”. 1912.
26. W sprawie handlu nasionami (wspólnie z W. Zamoyskim). „Gazeta Rolnicza”. 1913, s. 353.
27. Hodowla nasion zbożowych w kraju i widoki jej dalszego rozwoju (referat na zebraniu C. T. R.). „Gazeta Rolnicza”. 1913, s. 561.
28. Petkus oryginalny, czy pierwszy odsiew? „Gazeta Rolnicza”. 1913, s. 731.
29. O potrzebie wprowadzenia wyrównań standardowych w księgach genealogicznych. „Burak”. 1913, s. 77.
30. Sprzęt wysadków buraczanych. „Burak”. 1913, s. 205.
31. Jedna z ważnych spraw na dobie (nasiennictwo buraczane). „Gazeta Rolnicza”. 1914, s. 883.
32. Dwadzieścia pięć lat badań nad wartością nasion buraków cukrowych. „Gazeta Rolnicza”. 1915, s. 128, 133, 151.
33. Udycz 1912—1916. „Trudy biura po przykładnej botanikie”. 1917.
34. O stanie obecnym i przyszłości nasiennictwa polskiego (wspólnie z prof. E. Załęskim — dwa referaty wygłoszone na Międzydzielnicowym Zjeździe Nasiennym w Warszawie). „Gazeta Rolnicza”. 1919, s. 234.
35. Siał czy nie siał? (buraki cukrowe). „Gazeta Rolnicza”. 1919, s. 253.
36. O konieczności ochrony nasiennictwa polskiego. „Gazeta Rolnicza”. 1920, s. 112.
37. O pomorskich gospodarstwach nasiennych. „Gazeta Rolnicza”. 1920, s. 649.
38. O stanie naszego nasiennictwa. „Gazeta Rolnicza”. 1921, s. 783.

39. Sprawozdanie z działalności Sekcji Centralnej do spraw nasiennictwa przy naczelnym wydziale C. O. R. „Gazeta Rolnicza”, 1921, s. 901.
40. Zjazd hodowców roślin uprawnych. „Gazeta Rolnicza”. 1921, s. 1011.
41. W sprawie bardzo doniosłej (wytyczne co do zaopatrzenia się w nasiona kwalifikowane na terenie Wielkopolski). „Gazeta Rolnicza”. 1922, s. 377.
42. Żyto Wierzbieńskie Dr Teofila Szańkowskiego. „Gazeta Rolnicza”. 1922, s. 616.
43. Nasiennictwo węgierskie (wrażenia z wycieczki). „Gazeta Rolnicza”. 1922, s. 844.
44. Doświadczenia z odmianami pszenic ozimych, owsów i jęczmion jarych, wykonane przez Stację Hodowli Roślin w Kwasowie, sp. akc. Udycz w r. 1922 (wspólnie z T. Zaleskim). „Gazeta Rolnicza”. 1922, s. 930.
45. Metoda standardowa w badaniach nad wartością buraków w świetle liczb. „Poradnik Gospodarski”. 1922.
46. Ogólnopanstwowy konkurs zbóż odmian oryginalnych. „Gazeta Rolnicza”. 1923, s. 109.
47. Jubileusz 50-letniej pracy prof. dr Antoniego Sempołowskiego. „Gazeta Rolnicza”. 1923, s. 875.
48. Jakiego nakładu na hektar potrzebuje dobre gospodarstwo by obsiać pole ozime nasionami oryginalnymi? „Gazeta Rolnicza”. 1925, s. 947.
49. Wspomnienia o śp. Tadeuszu Machnickim. „Gazeta Rolnicza”. 1925, s. 1446.
50. Zbiorowe doświadczenia odmianowe i ich znaczenie dla przemysłu i rolnictwa. „Gazeta Cukrownicza”. 1925, nr nr 21, 22, s. 331.
51. O wartości nasion buraczanych. „Gazeta Cukrownicza”. 1925, nr 41—42, s. 675.
52. Lossow — Burmester. „Gazeta Rolnicza”. 1926, s. 1165.
53. W sprawie oceny wartości odmian nasion buraków cukrowych. „Gazeta Cukrownicza”. 1926, nr 13, s. 366.
54. W sprawie cercospory. „Gazeta Cukrownicza”. 1926, nr 44, s. 1162.
55. W sprawie samozapylenia zbóż. „Gazeta Rolnicza”. 1927, s. 526.
56. Uwagi z organizacji folwarcznych doświadczeń nad sposobami uprawy. „Gazeta Rolnicza”. 1927, s. 917.
57. O eksporcie pszenic nasiennych. „Gazeta Rolnicza”. 1927, s. 1005.
58. Wyniki doświadczeń z nowymi metodami uprawy ze Stacji Hodowli Roślin w Dolnem, ordyn. Przeworskiej. I. Wstęp. II. Ziemiaki Wohltmanny. III. Buraki cukrowe. „Gazeta Rolnicza”. 1927, s. 1213, 1273, 1303.
59. Nowy punkt widzenia na ocenę wartości nasion buraczanych dla przemysłu cukrowniczego. „Gazeta Cukrownicza”. 1927, nr 49, s. 817.
60. Wyniki doświadczeń z nową metodą uprawy buraków cukrowych. „Gazeta Cukrownicza”. 1927, nr 52, s. 931.
61. O ochronę nasiennictwa polskiego (uwagi o wyłączeniach dla nasiennictwa z tytułu § 5 Ustawy o reformie rolnej (wspólnie z dr St. Janaszem, W. Stypińskim, red. dr M. Rożańskim). „Gazeta Rolnicza”. 1928, s. 925.
62. Parę spostrzeżeń z praktyki w nowym sposobie uprawy (wspólnie z dr T. Szańkowskim). „Gazeta Rolnicza”. 1928, s. 1032.
63. Współczesny stan hodowli traw i koniczyn w Polsce. Wydawnictwo Sekcji Nasiennej C. T. R. 1928.
64. Wyniki doświadczeń z nowymi metodami uprawy (wspólnie z inż. J. Dziedzicem). „Gazeta Rolnicza”. 1929, s. 114.
65. O doświadczeniach z różną gęstością owsa. „Gazeta Rolnicza”. 1929, s. 114.
66. Wrażenia ze zjazdu Międzynarodowego Związku Hodowców Roślin w Bukareszcie. „Gazeta Rolnicza”. 1929, s. 821.

67. Doświadczenia z nowymi metodami uprawy na Stacji Hodowli Roślin w Dolnym, ordyn. Przeworskiej w 1929 r. I. Pszenice. II. Owies. III. Buraki Cukrowe. „Gazeta Rolnicza”. 1930, s. 122, 159.
68. Przed sezonem siewnym. „Gazeta Rolnicza”. 1930, s. 1226.
69. Wspomnienie o śp. Aleksandrze Janaszu. „Gazeta Rolnicza”. 1930, s. 1226.
70. Wrażenia z dorocznego Międzynarodowego Zjazdu Hodowców Roślin w Paryżu w 1930 r. „Gazeta Rolnicza”. 1930, s. 1406, 1444.
71. Doświadczenia z uprawą buraków cukrowych w Stacji Dolne, ordyn. Przeworskiej (wspólnie z inż. J. Dziedzicem). „Gazeta Cukrownicza”. 1930, nr 48, s. 593.
72. Wyniki doświadczeń z nowymi metodami uprawy Stacji Hodowli Roślin w Dolnym, ordyn. Przeworskiej w latach 1927—1930. I. Pszenica. II. Owies. III. Buraki cukrowe (wspólnie z inż. J. Dziedzicem). „Gazeta Rolnicza”. 1931, s. 30, 69.
73. Dobre nasiona, dobry plon. „Gazeta Rolnicza”. 1931, s. 1312.
74. Wyniki międzynarodowych doświadczeń porównawczych nad wartością nasion różnych odmian buraków cukrowych (wspólnie z inż. Soucekiem). „Gazeta Cukrownicza”. 1931, nr 20, s. 61.
75. Zebranie organizacyjne Instytutu Międzynarodowego dla badań buraka cukrowego w Brukseli. „Gazeta Cukrownicza”. 1931, nr 42, s. 40.
76. W sprawie metody Duvelle’a i Solare. „Gazeta Cukrownicza”. 1932, nr 3, s. 39.
77. Doświadczenia z różnymi odmianami buraków cukrowych w Czechosłowacji, Polsce i Szwecji (wspólnie z dr J. Soucekiem i dr Trebber’em). „Gazeta Cukrownicza”. 1932, nr 5, s. 87.
78. Wspomnienie pośmiertne o śp. Edmundzie Załęskim. „Gazeta Cukrownicza”. 1933.
79. Sprawozdanie z III zjazdu Międzynarodowego Instytutu Buraczanego w Brukseli. „Gazeta Cukrownicza”. 1933, nr 7/8, s. 121.
80. V-te doroczne zebranie Międzynarodowego Instytutu Buraczanego w Brukseli. „Gazeta Cukrownicza”. 1935, nr 14/15, s. 226.
81. Kilka uwag o znaczeniu cercospory i sposobach jej zwalczania. „Gazeta Cukrownicza”. 1935, nr 35/36, s. 154.
82. Chwościk buraczany jako zagadnienie w polskim rolnictwie. „Gazeta Cukrownicza”. 1937, nr 13/14, s. 264.
83. Prawda o odmianach żyta (odpowieź inż. A. Łubie), (wspólnie z inż. W. Brykczyńską i inż. W. Zaborskim). „Gazeta Rolnicza”. 1938, s. 1467.
84. Sprawozdanie z VIII zjazdu Międzynarodowego Instytutu Buraczanego w Brukseli odbytego 26, 27 i 28 stycznia 1938 r. „Gazeta Cukrownicza”. 1938, nr 7/8, s. 124.
85. IX Zjazd Międzynarodowego Instytutu Buraczanego w Brukseli. „Gazeta Cukrownicza”. (Dodatek Rolnika nr 1). 1939, s. 24.
86. Spostrzeżenia nad wpływem bodźców biologicznych. „Postępy Wiedzy Rolniczej”. 1952.
87. Mątwik burakowiec (nematody). „Biuletyn C. Z. S. R.”. 1953, nr 12.
88. Rozważania na czasie. „Nowe Rolnictwo”. 1956, nr 11.
89. Wpływ otrząsania główek kwitnącej koniczyny czerwonej na podniesienie plonu nasion. „Biuletyn C. Z. S. R.” 1956, nr 1—2.
90. Z notatnika hodowcy. „Postępy Nauk Rolniczych”. 1957, nr 5 (47).
91. Do dyskusji o metodyce hodowli roślin samopylnych. „Postępy Nauk Rolniczych” 1957, nr 4 (46).
92. Szkice do historii polskiego nasiennictwa i hodowli roślin rolniczych. „Postępy Nauk Rolniczych”. 1958, nr 2 (50).
93. Praca hodowcy. „Postępy Nauk Rolniczych”. 1962, nr 1, s. 109.